

NHẬN THỨC VỀ VAI TRÒ, VỊ TRÍ CỦA KINH TẾ NHÀ NƯỚC VÀ DOANH NGHIỆP NHÀ NƯỚC

Sau hơn 30 năm đổi mới, quan điểm và nhận thức của Đảng về vai trò, vị trí của kinh tế nhà nước nói chung và doanh nghiệp nhà nước nói riêng trong nền kinh tế Việt Nam đã có những thay đổi quan trọng. Quá trình thay đổi nhận thức đó trải qua rất nhiều thời kỳ từ đại hội Đảng lần thứ VI 1986 cho tới nay.

Có thể nói Đại hội Đảng lần thứ VI (năm 1986) nhận thức về vị trí và vai trò chủ đạo của khu vực kinh tế nhà nước đã được thể hiện rõ trong Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VI Đảng Cộng sản Việt Nam (ngày 18- 12- 1986). Theo đó, thực hiện đẩy mạnh kinh tế xã hội chủ nghĩa với mục tiêu phát huy vai trò chủ đạo của kinh tế quốc doanh và kinh tế tập thể trên ba mặt sở hữu, quản lý, phân phối. Tuy nhiên, trên thực tế, vai trò chủ đạo của khu vực kinh tế quốc doanh đã bị suy yếu và nguyên nhân chủ yếu dẫn tới tình trạng này đã được khẳng định rõ trong Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VI (ngày 18- 12- 1986): *“Việc chưa sắp xếp các ngành các cơ sở sản xuất, chậm thay đổi cơ chế quản lý kinh tế đã dẫn tới làm suy yếu vai trò chủ đạo của kinh tế quốc doanh, làm cho kinh tế tập thể chậm được củng cố, hạn chế việc sử dụng và cải tạo các thành phần kinh tế khác”*

Đến Đại hội Đảng lần thứ VII (năm 1991), mặc dù khu vực kinh tế quốc doanh ở Việt Nam trong giai đoạn 1986 - 1990 được ghi nhận đã nắm giữ những bộ phận then chốt và có vị trí chi phối đối với nền kinh tế, đồng thời có tác dụng điều tiết nhất định đối với thị trường hàng hóa và giá cả nhiều mặt hàng nhưng điểm yếu nhất của khu vực kinh tế quốc doanh vẫn là hiệu quả hoạt động sản xuất - kinh doanh còn thấp chưa tương xứng với nguồn lực được hưởng. Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VII ngày 27-6-1991 đã chỉ rõ thực trạng vai trò chủ đạo của kinh tế quốc doanh còn thấp và chưa thực hiện tốt vai trò chủ đạo đồng thời cũng chỉ ra phương hướng xác định vị trí và vai trò chủ đạo của khu vực kinh tế quốc doanh giai đoạn 1991-1995 đó là cần thiết sắp xếp, đổi mới quản lý kinh tế quốc doanh, bảo đảm sự phát triển của kinh tế quốc doanh trong nền kinh tế. Nhìn chung, vai trò chủ đạo của kinh tế quốc doanh tiếp tục được khẳng định một

cách nhất quán trong Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VII của Đảng và Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội năm 1991: “*Kinh tế quốc doanh giữ vai trò chủ đạo. Kinh tế tập thể không ngừng được củng cố và mở rộng*”. Tiếp đó, trong Hội nghị Đại biểu toàn quốc giữa nhiệm kỳ khóa VII (từ ngày 20 tới ngày 25-1-1994), khái niệm “kinh tế quốc doanh” đã chính thức được đổi thành khái niệm “kinh tế nhà nước”.

Trong giai đoạn 1991-1995, mặc dù khu vực kinh tế nhà nước đã có vị thế quan trọng và nắm giữ nhiều khâu then chốt cũng như các lĩnh vực trọng yếu trong nền kinh tế (đặc biệt là trong lĩnh vực công nghiệp, lĩnh vực tín dụng, và lĩnh vực hạ tầng cơ sở) nhưng Phương hướng, nhiệm vụ kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm 1996-2000 tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII của Đảng vẫn chỉ ra rằng hiệu quả đầu tư của khu vực kinh tế nhà nước còn thấp và vai trò chủ đạo vẫn chưa được thực hiện tốt, khu vực kinh tế nhà nước chưa bảo đảm hiệu quả và chưa thực hiện tốt vai trò chủ đạo. Tuy nhiên, nhiều doanh nghiệp nhà nước trong giai đoạn này lại được đánh giá là hoạt động có hiệu quả hơn trước. Nhận thức về vai trò và vị trí của khu vực kinh tế nhà nước tiếp tục được thể hiện rõ hơn trong Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa VII tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII của Đảng, theo đó kinh tế nhà nước tiếp tục thực hiện vai trò chủ đạo của nền kinh tế, hỗ trợ các thành phần kinh tế khác cùng phát triển và là cơ sở để nhà nước thực hiện việc điều tiết, quản lý vĩ mô.

Từ 1996 đến năm 2000, dưới tác động của cuộc khủng hoảng tài chính - tiền tệ châu Á, khu vực kinh tế nhà nước nói chung và khu vực doanh nghiệp nhà nước nói riêng đều bộc lộ những điểm yếu nghiêm trọng về cơ cấu nội tại (nhất là về quản trị doanh nghiệp hiện đại và công nghệ) đồng thời đóng góp vào phát triển kinh tế chưa tương xứng với vai trò chủ đạo. Kinh tế nhà nước chưa xứng tầm với vai trò chủ đạo của nền kinh tế, việc đổi mới, sắp xếp lại doanh nghiệp nhà nước thực hiện chưa được hiệu quả. Mặc dù vậy, vai trò của kinh tế nhà nước trong vẫn được khẳng định nhất quán trong Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa VIII, mặc dù khẳng định phát triển kinh tế theo hướng kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa có nhiều hình thức sở hữu, nhiều thành phần kinh tế nhưng vẫn khẳng định vai trò chủ đạo của kinh tế nhà nước và kinh tế tập thể. Đồng thời, vai trò của kinh tế nhà nước cũng được chỉ rõ hơn trong Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Trung ương khóa VIII đó

là kinh tế nhà nước phát huy vai trò chủ đạo trong nền kinh tế, là lực lượng vật chất quan trọng và là công cụ để Nhà nước định hướng và điều tiết vĩ mô nền kinh tế. Song hành với đó, vai trò của doanh nghiệp nhà nước cũng lần đầu tiên được khẳng định rõ trong Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Trung ương khóa VIII: *“Doanh nghiệp nhà nước giữ những vị trí then chốt; đi đầu ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ; nêu gương về năng suất, chất lượng, hiệu quả kinh tế xã hội và chấp hành pháp luật”*. Đồng thời, vai trò của doanh nghiệp nhà nước còn được khẳng định chi tiết hơn nữa trong Nghị quyết Hội nghị Trung ương 3 khóa IX năm 2001 đó là: *“Doanh nghiệp nhà nước... giữ then chốt trong nền kinh tế, làm công cụ vật chất quan trọng để Nhà nước định hướng và điều tiết kinh tế vĩ mô, làm lực lượng nòng cốt, góp phần chủ yếu để kinh tế nhà nước thực hiện vai trò chủ đạo trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, là chủ lực trong hội nhập kinh tế quốc tế*. Một trong những điểm khác biệt so với các kỳ đại hội trước đây đó là vị trí của khu vực doanh nghiệp nhà nước lần đầu được chỉ rõ trong Nghị quyết Hội nghị Trung ương 3 khóa IX thực hiện điều chỉnh cơ cấu để doanh nghiệp nhà nước có cơ cấu hợp lý, tập trung vào những ngành, lĩnh vực then chốt và địa bàn quan trọng, chiếm thị phần đủ lớn đối với các sản phẩm và dịch vụ chủ yếu; không nhất thiết phải giữ tỷ trọng lớn trong tất cả các ngành, lĩnh vực, sản phẩm của nền kinh tế.

Trong giai đoạn 2001-2005, một trong những hạn chế của cải cách doanh nghiệp nhà nước được nêu ra trong Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa IX tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X của Đảng năm 2006, theo đó việc sắp xếp, đổi mới cổ phần hóa doanh nghiệp nhà nước còn nhiều vướng mắc. Hạn chế này còn được chỉ rõ hơn trong Báo cáo của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa IX ngày 10-4-2006 về phương hướng, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội 5 năm trong giai đoạn 2006-2010, cụ thể là việc sắp xếp, đổi mới, phát triển doanh nghiệp nhà nước còn chậm, hiệu quả hoạt động của doanh nghiệp nhà nước còn yếu kém. Mặc dù đóng góp của khu vực kinh tế nhà nước nói chung và khu vực doanh nghiệp nhà nước nói riêng vào phát triển kinh tế nước ta còn chưa tương xứng với nguồn lực ưu đãi được phân bổ, nhưng chủ trương về vai trò chủ đạo của khu vực kinh tế nhà nước thì vẫn được khẳng định một cách nhất quán trong Báo cáo của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa IX tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X, xác định rõ việc phát triển nền kinh tế nhiều hình thức sở hữu, nhiều thành phần kinh tế, trong đó kinh tế nhà

nước giữ vai trò chủ đạo; kinh tế nhà nước cùng với kinh tế tập thể ngày càng trở thành nền tảng vững chắc của nền kinh tế quốc dân, đồng thời còn được cụ thể hóa một cách chi tiết về vai trò chủ đạo của khu vực này trong nền kinh tế đó là kinh tế nhà nước giữ vai trò chủ đạo, là lực lượng vật chất quan trọng để Nhà nước định hướng và điều tiết nền kinh tế, tạo môi trường và điều kiện thúc đẩy các thành phần kinh tế cùng phát triển.

Tại Đại hội Đảng lần thứ XI (năm 2011), vai trò của kinh tế nhà nước tiếp tục được khẳng định cụ thể trong Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011). Như vậy, có thể thấy kinh tế nhà nước giữ vai trò chủ đạo, bên cạnh đó kinh tế tập thể không ngừng được củng cố và phát triển. Mặt khác, kinh tế nhà nước cùng với kinh tế tập thể ngày càng trở thành nền tảng vững chắc của nền kinh tế quốc dân. Vai trò của kinh tế nhà nước cũng được khẳng định rõ trong quan điểm phát triển của Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 2011-2020, theo đó kinh tế nhà nước phải được hỗ trợ và đầu tư tiềm lực, nâng cao hoạt động, khẳng định vai trò chủ đạo của kinh tế nhà nước. Có thể nói kinh tế nhà nước là lực lượng quan trọng để nhà nước thực hiện việc định hướng và điều tiết kinh tế, góp phần ổn định kinh tế vĩ mô. Ngoài ra, vị trí của doanh nghiệp nhà nước nói chung và của các tập đoàn kinh tế và tổng công ty nhà nước nói riêng cũng từng bước được khẳng định. Doanh nghiệp nhà nước cần thiết phải được tiếp tục đổi mới, sắp xếp và nâng cao hiệu quả hoạt động kinh doanh. Đối với các tập đoàn kinh tế và các tổng công ty nhà nước cần thiết phải cơ cấu lại ngành nghề kinh doanh, đặc biệt là các ngành, lĩnh vực then chốt của nền kinh tế. Vai trò của doanh nghiệp nhà nước tiếp tục được khẳng định rõ trong Kết luận số 50-KL/TW tại Hội nghị lần thứ 6 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI, khẳng định vai trò nòng cốt của doanh nghiệp nhà nước. Đồng thời, vị trí của doanh nghiệp nhà nước cũng được quy định rõ trong Kết luận số 50-KL/TW tại Hội nghị lần thứ 6 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI, đó là tích cực thực hiện điều chỉnh để doanh nghiệp nhà nước có cơ cấu hợp lý, là khu vực đi đầu đầu trong đổi mới, ứng dụng khoa học - công nghệ, giữ vững định hướng xã hội chủ nghĩa của nền kinh tế, tập trung vào những khâu, công đoạn then chốt của các lĩnh vực: An ninh, quốc phòng; độc quyền tự nhiên; cung cấp hàng hóa dịch vụ công thiết yếu; và một số ngành công nghiệp nền tảng, công nghệ cao có sức lan tỏa lớn.

Tại Đại hội Đảng lần thứ XII năm 2016, một trong những điểm mới đáng lưu ý liên quan tới nhận thức về kinh tế nhà nước nói chung cũng như doanh nghiệp nhà nước nói riêng trong giai đoạn 2011-2015 đã được Đảng ta khẳng định rõ trong Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng, theo đó việc nhận thức về nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa còn chưa đủ rõ, nhất là về kinh tế nhà nước, doanh nghiệp nhà nước, kinh tế tập thể.... Chính vì vậy, trong “Phương hướng và mục tiêu phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa”, vị trí và vai trò của kinh tế nhà nước tiếp tục được Đảng ta khẳng định một cách nhất quán về quan hệ sản xuất của nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa Việt Nam tiến bộ, phát triển phù hợp với sự phát triển chung của lực lượng sản xuất, kinh tế thị trường Việt Nam thực hiện nhiều hình thức sở hữu, nhiều thành phần kinh tế với vai trò chủ đạo của kinh tế nhà nước, khẳng định vai trò quan trọng của kinh tế tư nhân trong phát triển kinh tế xã hội của đất nước và đảm bảo sự bình đẳng, hợp tác, cạnh tranh của các thành phần kinh tế.

Mặc dù đã đạt được những kết quả tích cực đáng ghi nhận trong nỗ lực tái cơ cấu lại doanh nghiệp nhà nước trong giai đoạn 2011-2015 như doanh nghiệp nhà nước đang được sắp xếp, đổi mới theo hướng tập trung vào ngành chính, đẩy mạnh cổ phần hóa,... Doanh nghiệp nhà nước cơ bản thực hiện tốt các nhiệm vụ được giao, nhưng nhìn chung, hiệu quả kinh tế và đóng góp của khu vực doanh nghiệp nhà nước vẫn chưa tương xứng với nguồn lực Nhà nước đầu tư. Trên thực tế, doanh nghiệp nhà nước hoạt động kém hiệu quả, chưa thể hiện được vai trò là lực lượng nòng cốt của kinh tế nhà nước”. Chính vì vậy, vị trí của doanh nghiệp nhà nước tiếp tục được khẳng định một cách rõ ràng trong Phương hướng và mục tiêu phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa của Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII, đó là, tăng cường việc tái cơ cấu doanh nghiệp nhà nước, tái thiết doanh nghiệp nhà nước tập trung vào các lĩnh vực then chốt, những địa bàn quan trọng, lĩnh vực quốc phòng, an ninh đặc biệt là những lĩnh vực mang tính công ích mà các doanh nghiệp hoạt động trên cơ sở lợi nhuận không thực hiện.

Để cụ thể hóa hơn quan điểm của Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII liên quan tới nhận thức về doanh nghiệp nhà nước, Hội nghị lần thứ 5 Ban Chấp

hành Trung ương Đảng khóa XII đã ban hành Nghị quyết số 12-NQ/TW ngày 03-6-2017 về “Tiếp tục đổi mới, cơ cấu lại và nâng cao hiệu quả doanh nghiệp nhà nước”. Nghị quyết này không chỉ mở rộng phạm vi khái niệm doanh nghiệp nhà nước (so với Luật doanh nghiệp năm 2014): “Doanh nghiệp nhà nước là doanh nghiệp do Nhà nước nắm giữ 100% vốn điều lệ hoặc giữ cổ phần, vốn góp chi phối, tổ chức và hoạt động dưới hình thức công ty cổ phần hoặc công ty trách nhiệm hữu hạn”, mà quan trọng là đã nhấn mạnh hơn tới vai trò và vị trí của doanh nghiệp nhà nước trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế. “Doanh nghiệp nhà nước giữ vị trí then chốt và là một lực lượng vật chất quan trọng của kinh tế nhà nước, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế và thực hiện tiến bộ, công bằng xã hội; doanh nghiệp nhà nước thực hiện vai trò dẫn dắt phát triển các doanh nghiệp thuộc thành phần kinh tế khác, bảo đảm doanh nghiệp Việt Nam thật sự trở thành lực lượng nòng cốt trong phát triển kinh tế - xã hội, thực hiện công nghiệp hoá, hiện đại hoá, xây dựng nền kinh tế độc lập, tự chủ trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế”.

Vai trò chủ đạo của kinh tế nhà nước được khẳng định nhất quán và rõ ràng trong Hiến pháp năm 1992 và năm 2013 của Việt Nam, theo đó, kinh tế quốc doanh được củng cố và phát triển, nhất là trong những ngành và lĩnh vực then chốt, giữ vai trò chủ đạo trong nền kinh tế quốc dân và tiếp tục được khẳng định tại Hiến pháp năm 2013, cụ thể là khẳng định nhiều hình thức sở hữu, nhiều thành phần kinh tế, khẳng định nền kinh tế Việt Nam là nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, trong đó kinh tế nhà nước giữ vai trò chủ đạo của nền kinh tế.

Tóm lại, các Văn kiện Đại hội Đảng (từ Đại hội VI đến Đại hội XII) và Hiến pháp năm 1992 và Hiến pháp năm 2013 đều khẳng định nhất quán khu vực kinh tế nhà nước giữ vai trò chủ đạo trong nền kinh tế nước ta (chứ không phải là khu vực doanh nghiệp nhà nước như một số người vẫn hiểu nhầm). Trên thực tế, việc hiểu thấu đáo và phân biệt rõ ràng vai trò và vị trí của kinh tế nhà nước với doanh nghiệp nhà nước là rất quan trọng không chỉ đối với sự phát triển kinh tế mà còn với cả cải cách kinh tế nói chung và cải cách doanh nghiệp nhà nước nói riêng.

Có thể nói, sau hơn 30 năm đổi mới, quan điểm và định hướng của Đảng ta về sắp xếp, đổi mới và nâng cao hiệu quả doanh nghiệp nhà nước nói chung (cũng như cổ phần hóa doanh nghiệp nhà nước nói riêng) trong nền kinh tế Việt

Nam đã trải qua những mốc thay đổi quan trọng ảnh hưởng tích cực tới việc sắp xếp, tổ chức quản lý và hoạt động của doanh nghiệp nhà nước.

Quan điểm chỉ đạo chung của Đảng ta về sắp xếp, đổi mới và nâng cao hiệu quả kinh tế của khu vực doanh nghiệp nhà nước đã được khẳng định rất rõ ràng trong Nghị quyết Hội nghị lần thứ 3 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa IX. Đối với việc giữ vững định hướng xã hội chủ nghĩa, ổn định và phát triển kinh tế, chính trị, xã hội của đất nước kinh tế nhà nước đặc biệt có vai trò quan trọng. Việc đổi mới, phát triển, nâng cao hiệu quả hoạt động của doanh nghiệp nhà nước là điều tất yếu nhằm làm cơ sở để Nhà nước thực hiện việc định hướng và điều tiết nền kinh tế vĩ mô. Bên cạnh đó, đánh giá hiệu quả hoạt động của doanh nghiệp nhà nước phải xem xét toàn diện cả về kinh tế, chính trị, xã hội. Một trong những tiêu chí đánh giá hiệu quả hoạt động của doanh nghiệp nhà nước đó là lợi nhuận trong hoạt động kinh doanh cùng với kết quả thực hiện các chính sách xã hội của doanh nghiệp công ích.

Tiếp đó, quan điểm chỉ đạo của Đảng ta về phát triển khu vực kinh tế nhà nước nói chung và khu vực doanh nghiệp nhà nước nói riêng ở Việt Nam đã được khẳng định rõ hơn trong Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 2011 – 2020 nhằm phát triển nhanh, hài hoà các thành phần kinh tế và các loại hình doanh nghiệp. Phải tăng cường tiềm lực và nâng cao hiệu quả của kinh tế nhà nước. Kinh tế nhà nước giữ vai trò chủ đạo, là lực lượng vật chất quan trọng để Nhà nước định hướng và điều tiết nền kinh tế, góp phần ổn định kinh tế vĩ mô.

Quan điểm chỉ đạo của Đảng về chủ trương tiếp tục sắp xếp, đổi mới và nâng cao hiệu quả doanh nghiệp nhà nước ở Việt Nam đã được quy định rõ hơn trong Kết luận số 50-KL/TW tại Hội nghị lần thứ 6 (Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI), quy định rõ doanh nghiệp nhà nước là lực lượng nòng cốt của kinh tế nhà nước, là lực lượng vật chất quan trọng, là công cụ hỗ trợ Nhà nước điều tiết nền kinh tế, ổn định kinh tế vĩ mô, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của đất nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa. Tổ chức và hoạt động của doanh nghiệp nhà nước phải tuân theo những quy luật khách quan của kinh tế thị trường có sự quản lý, điều tiết của Nhà nước và chịu sự chi phối, giám sát toàn diện của chủ sở hữu là Nhà nước.

Để doanh nghiệp nhà nước hoạt động thực sự hiệu quả theo đúng định hướng là doanh nghiệp hoạt động trong các lĩnh vực then chốt, hoạt động công

tích, trong thời gian tới doanh nghiệp nhà nước phải tiếp tục sắp xếp, đổi mới và nâng cao hiệu quả để có cơ cấu hợp lý, tập trung vào những ngành, lĩnh vực then chốt và địa bàn quan trọng. Những doanh nghiệp nhà nước có lợi thế do Nhà nước giao, có ưu thế độc quyền tự nhiên phải được quản lý theo cơ chế phù hợp để đảm bảo điều kiện kinh doanh công bằng với các doanh nghiệp khác.

Mặt khác, cần thiết phải tăng cường hoạt động quản lý doanh nghiệp nhà nước của các cơ quan hữu quan, giám sát hoạt động của doanh nghiệp nhà nước của cơ quan giám sát tối cao, công khai, minh bạch thông tin về hoạt động của doanh nghiệp nhà nước cũng như thay đổi quản trị trong chính doanh nghiệp nhà nước.

Định hướng về phát triển khu vực kinh tế nhà nước nói chung cũng như sắp xếp, đổi mới và nâng cao hiệu quả doanh nghiệp nhà nước nói riêng ở Việt Nam đã được khẳng định rõ ràng trong Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011): “Các thành phần kinh tế hoạt động theo pháp luật đều là bộ phận hợp thành quan trọng của nền kinh tế, bình đẳng trước pháp luật, cùng phát triển lâu dài, hợp tác và cạnh tranh lành mạnh. Kinh tế nhà nước giữ vai trò chủ đạo”.

Bên cạnh đó, định hướng về sắp xếp, đổi mới và nâng cao hiệu quả các doanh nghiệp nhà nước nói chung cũng như các tập đoàn và tổng công ty nhà nước nói riêng tiếp tục được quy định một cách nhất quán trong Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 2011-2020: Bảo đảm quyền tự do kinh doanh và bình đẳng giữa các thành phần kinh tế. Tiếp tục đổi mới mạnh mẽ và nâng cao hiệu quả hoạt động của doanh nghiệp nhà nước, nhất là các tập đoàn kinh tế và các tổng công ty. Sớm hoàn thiện thể chế quản lý hoạt động của các tập đoàn, các tổng công ty nhà nước. Đẩy mạnh cổ phần hoá doanh nghiệp nhà nước; xây dựng một số tập đoàn kinh tế mạnh, đa sở hữu, trong đó sở hữu nhà nước giữ vai trò chi phối. Phân định rõ quyền sở hữu của Nhà nước và quyền kinh doanh của doanh nghiệp, hoàn thiện cơ chế quản lý vốn nhà nước trong các doanh nghiệp.

Ngoài ra, các định hướng lớn về chủ trương tiếp tục sắp xếp, đổi mới và nâng cao hiệu quả doanh nghiệp nhà nước trong bối cảnh hội nhập quốc tế của nước ta đang diễn ra ngày càng sâu, rộng cũng được thể hiện rõ trong Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 2011-2020: Kiên quyết điều chỉnh để doanh nghiệp nhà nước có cơ cấu hợp lý, đi đầu trong đổi mới, ứng dụng khoa học -

công nghệ, giữ vững định hướng xã hội chủ nghĩa của nền kinh tế, tập trung vào những khâu, công đoạn then chốt của các lĩnh vực: An ninh, quốc phòng; độc quyền tự nhiên; cung cấp hàng hóa dịch vụ công thiết yếu; và một số ngành công nghiệp nền tảng, công nghệ cao có sức lan tỏa lớn. Sớm chấm dứt tình trạng đầu tư dàn trải ngoài ngành và hoàn thành việc thoái vốn nhà nước tại các doanh nghiệp có dưới 50% vốn nhà nước... Chức năng hỗ trợ điều tiết vĩ mô và bảo đảm an sinh xã hội của doanh nghiệp phải được đổi mới và thay thế bằng cơ chế đặt hàng của Nhà nước, được hạch toán theo cơ chế thị trường.

